

Sygn. akt: WZ 10/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: Prezes SN Janusz Godyń

Protokolant : Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora ppłk. Macieja Nowaka, del. do Prokuratury Krajowej, w sprawie A. P., po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 19 lipca 2016 r. w Izbie Wojskowej zażalenia A. P. na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 maja 2016 r., w przedmiocie wniosku o stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w O. z dnia 3 grudnia 1974 r.

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie,**
- 2. koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w O. z dnia 3 grudnia 1974 r., sygn. akt: [...], A. P. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 188 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL, polegającego na tym, że: „w dniu 24 października 1974 r. w L. nie zgłosił się w Jednostce Wojskowej [...] celem odbycia zasadniczej służby wojskowej, lecz działając w zamiarze trwałego uchylenia się od odbycia tej służby przebywał w D., pow. L. aż do dnia 12 listopada 1974 r., do chwili zatrzymania go przez organ WSW.” Za

popołnienie tego czynu wnioskodawca został skazany na karę 3 lat pozbawienia wolności.

W dniu 23 stycznia 2015 r. A. P. wniósł do Sądu Okręgowego w S. pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Obrony Narodowej o stwierdzenie bezprawnego aresztowania, skazania oraz o odszkodowanie. Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w S., sygn. akt: [...], stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. W ocenie Sądu Okręgowego w S. sprawa A. P. powinna być rozpoznana w trybie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2016 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. nie uwzględnił wniosku A. P. o stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w O. z dnia 3 grudnia 1974 r.

Zażalenie na to postanowienie złożył wnioskodawca, podnosząc w nim między innymi, że został skazany przez sąd niesuwerennego państwa, który kierował się motywami politycznymi. Wskazywał, że został bezprawnie aresztowany, po wystawieniu mu karty powołania do odbycia służby wojskowej, bez badań lekarskich czyli bez stwierdzenia, że nadaje się do jej odbycia. W ocenie skarżącego, osoby pełniące w owym czasie służbę wojskową nie działały na rzecz państwa niepodległego. W konkluzji, skarżący wniósł o uchylenie postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 maja 2016 r. Prokurator w nadesłanym w dniu 22 czerwca 2016 r. stanowisku wniósł o nieuwzględnienie zażalenia i utrzymanie zaskarżonego postanowienia w mocy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie wnioskodawcy nie jest zasadne. Zgodnie bowiem z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm.) stwierdzenie nieważności orzeczenia może nastąpić w sytuacji, gdy czyn przypisany osobie skazanej był związany z działalnością tej osoby na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie zostało wydane z powodu takiej działalności, orzeczenie wydano

za opór przeciwko kolektywizacji wsi oraz obowiązkowym dostawom, lub jeżeli czyn został popełniony w celu uniknięcia w stosunku do siebie lub innej osoby represji za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Oznacza to, że musi istnieć związek pomiędzy wydanym orzeczeniem a działalnością osoby skazanej na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Okoliczności związane ze skazaniem wnioskodawcy, wynikające z zebranego materiału dowodowego nie wskazują, aby do wydania wyroku w jego sprawie doszło z powodów wymienionych w powołanej ustawie z dnia 23 lutego 1991 r.

Wyrok skazujący A. P. zapadł z powodu niestawienia się przez niego do odbycia zasadniczej służby wojskowej, a motywacje takiego zachowania wynikały z zasad wiary jaką ówczesnie wyznawał. Jak wynika z zeznań wnioskodawcy popełnił on zarzucany mu czyn wyłącznie z powodu przekonań religijnych, gdyż był wyznawcą Świadków Jehowy i nie prowadził żadnej działalności niepodległościowej zarówno przed, jak i po wydaniu wyroku skazującego.

Ustawa o uznaniu za nieważne orzeczeń (...) ma na celu oddanie sprawiedliwości osobom działającym na rzecz tej niepodległości, a nie danie satysfakcji wszystkim osobom skazanym w latach 1944-1989. Szczególny tryb postępowania przewidziany w tej ustawie dotyczy uznania za nieważne orzeczeń skierowanych tylko przeciwko osobom faktycznie działającym na rzecz niepodległości Polski (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 1991 r., I KZP 32/91, OSNKW 1992, z. 3-4, poz.24).

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.